

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :	Hlavný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok — — — — 4.— koruny.	DR. ALEXANDER ERNSZT	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám
Na pol roka — — — — 2.—	Zodpovedný redaktor :	sem sa majú posilať predplatky, taktiež dopisy do novin
Na štvrt roka — — — — 1.—	JÁN BARTOS, krajinský vyslanec	ehlasý a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	Za vydavateľstvo zodpovedný :	Rukopisy sa nazpáť nedávajú.
	JÁN MOLNAR, pápežský pralát	

Ruskí anarchisti hotoví sú prijať naše podmienky o pokoji.

Prímerie, ktoré boli uzavreli povereníci Nemecka so zástupcami petrohradskej revolucionárskej vlády boľševikov, 18. februára o 12. hodine na poludnie vypršalo a tým medzi Nemeckom a Veľkoruskom nastal opäť válečný stav. Následkom toho nemecké čaty v smere Dünaburgu hneď začaly napredovať a bez boja prišli ku Dvine, pretože ale Ukrajinci, Malorusi požiadali Nemcov o pomoc proti čatám boľševikov, Veľkorusov, nemecké čaty začaly napredovať aj od Kovelu.

Válečné operácie nemeckých čiat namerané sú ku zpatuvedeniu spoločenského poriadku a ku zachráneniu prejavenej vôle ľudu v Estlande, Livlande, Kurlande, vo Finnsku a v Ukrajine, kde červená garda boľševickej vlády vraždením a pálením pustoší obyvateľstvo, ktoré si nestáva do radu prívržencov tých anarchistických zásad, ktoré zahraničný ľudový komisár Trockij na konferencii v Brest-Litovsku hlásal. Terajšie neznesiteľné pomery v menovaných krajinách sú najlepším dôkazom, čo chce vlastne docieľiť Trockij tým, keď vyhlásil vojnu za skončenú a žiadal vytiahnutie nemeckých čiat z obsadených krajín. Keby Nemci boli pristali na túto jeho žiadosť, anarchistická vláda Trockého by slobodne bola mohla mečom a ohňom rozširovať svoje anarchistické zásady a bola by mohla počítať aj na to, že jej boľševické nauky najdu prívržencov aj na nemeckom území. Zo všetkých najnovších poriadkov boľševickej vlády totižto vysvitá, že začala vyjednávania o pokoj vlastne len preto, aby z jednej strany hovejúc túžbe ruského ľudu po pokoji, z druhej strany mohla si upevniť panstvo a uplatniť svoje kommunistické a anarchistické zásady. Že akým spôsobom, na to poukazujú divé pustošenia červenej gardy, ktorú Trockij namiesto rozpustit sa majúcej armády tak chytró zorganizoval.

Ponevác je Nemecko v bezprostrednom susedstve s tými severovýchodnými krajinami Ruska, v ktorých boľševici v prvom rade uznali za potrebné rozširovať svoje

svetoborné idey, je cele pochopiteľné, že sa Nemci chytili takých poriadkov, ktorými môžu prekaziť a aj prekazia prešľahnutie plameňa ruskej anarchie nielen na územie vlastnej nemeckej ríše, ale aj na územie menovaných pobaltických krajín, ktorých nemecké obyvateľstvo strašne trpí od pustošenia červenej gardy a na územie Ukrajiny, ktorá pýtala od Nemecka pomoc, aby sa obránila proti boľševickej anarchii. Nemcov v tomto vystúpení nevedú žiadne túžby po annexii; lež city humanity a spravodlivosti, aby zachránili životy, majetky, bezpečnosť práva, kultúrne a hospodárske záujmy napadnutých krajov. A keď Nemci zlomením moci boľševikov zachránia menované kraje od anarchie, tým poslúžia celej Europe, bo veď boľševicizmus — ako to vidno — smeruje ku prevratu spoločenského poriadku a stvoruje nemožné položenia.

Vojenské operácie na severovýchodnom fronte neznamenajú tedy vzbĺknutie plameňa veľkej krvavej vojny o vydobitie nových území, lež sú uvedené v záujme zabezpečenia spoločenského poriadku a slobodného prejavu vôle ľudu, ktorý túži po pokoji a nie po anarchistických prevratoch.

Rozhodné vystúpenie Nemcov veľkého strachu nahlalo petrohradským anarchistom, dôkazom toho je iskrový telegram, ktorý petrohradská revolucionárska ruská vláda upravila na nemeckú vládu a ktorý nemecký štátny sekretár *Kühlmann* 20. febr. prečítal v zasadnutí nemeckej ríšskej rady. Tento telegram zneje nasledovne:

«Rada ľudových komisárov ku tomu cíti sa byť pohnutou, aby ohľadom na terajšie položenie vyhlásila, že usozumená je s podpísaním pokoja s tými podmienkami, ktoré ústredných mocností delegácie v Brest-Litovsku ustálily. Rada ľudových komisárov vyhlasuje, že na bližšie podmienky nemeckou vládou postavené bezodkladne pošle odpoveď.»

Dľa novej zprávy Nemecko teraz ako bližšiu podmienku pokoja žiada nielen to, aby Rusko rozhodne zrieklo sa Poľska, Litvánie a Kurlandu, lež spolu aby svoje čaty hneď odstránilo z Ukrajiny, Litvánie, Estlandu a Finnska.

Ruským anarchistom vlastne starý Hindenburg nahnal strachu. Viedeňské noviny «Neue Freie Presse» píše o tom nasledovne:

— Starý Hindenburg rozkázal marš. Jednu armádu poslal do Dünaburgu a jednu armádu proti Lucku. Nato sa hneď hlásila rada ľudových komisárov a osvedčila sa, že je náklonná smluvu o pokoji podpísať s podmienkami ústredných mocností. Hindenburg je človek veľkých a rovných čiar. Chee sa dozvedeť či je pokoj alebo vojna medzi Nemeckom a Ruskom. Keď mu štátny sekretár povedal, že ruskí delegáti nechceli podpísať smluvu o pokoji a že len slovom vyhlásili zastavenie válečného stavu, rozkázal maširovať. Behom dvoch dní zajal viac tisíc Rusov, ukoristil viacej sto kanónov a obrovské množstvo válečného vystrojenia. **Nato hneď z Petrohradu prišlo osvedčenie, že Rusko prijme naše podmienky o pokoji.**

Vyzvanie.

Ponevác viacerí ctení odberatelia «Krestan»-a s doposlaním ich podlžných predplatkov ešte vždy zaostávajú, účtivate ich vyzývame, aby nám ich predplatky, ktorými nám dlhujú, do 15. marca b. r. v celom obnose a bezpodmienočne odoslali, bo všetkým tým, čo nám do toho dňa ich podlžnosť nezaplatia, 16. marca číslo už viac poslať nemôžeme, ponevác cena papieru a trovy tlačiarne v tak obrovskej miere zdražely, že náš časopis nikomu ani len na jedon týždeň na úver poslať nemôžeme.

S úctou

Vydavateľstvo

(Budapest, Ferenc József rakpart, 27. číslo).

Pozdravy Krestanskej Sociálnej Ľudovej Strany.

Chýr o fúsi krestanskej ľudovej strany snemovej s Krestanskou Sociálnou Stranou Krajinskou po všetkých stranách krajiny prijali s veľkou radosťou, čoho dôkazom sú početné pozdravy, aké deň po deň dostáva predseda Krestanskej Sociálnej Ľudovej Strany, sk. vn. t. r. minister okolo osobnosti jeho veličenstva kráľa gróf Aladár Zichy. Najnovšie telegrafické pozdravy poslali strane: v mene trenčianskej ľudovej strany spolupredseda Bereghy, v mene ľudovej strany okresu Gyöngyös dr. Pavel Bozsik, farár a radea svätej stolice, v mene ľud. strany zomborského okresu statkár Michal Rónay, farár obce Kurd Jozef Szeitz a mnohí iní. Poprední vodcovia volebného okresu prievidského minule vy-

držovali shromaždenie, ktorému predsedal kanonik-farár Moser a s radosťou vzali v známosť prevedenú fúsiu a to rozhodnutie strany, že pri podržaní úplnej neodvislosti ako strana vstúpila do strany vlády.

Z krajinského zákonodarstva.

Snemovňa krajinských vyslancov v zasadnutiach minulého týždňa pojednávala a 25. februára vo formálnom zasadnutí aj prijala zákonný návrh o indennite. V zasadnutí 23. februára Zoltán Jánossy, nový debrecínsky vyslanec Károlyiho strany a spolu kalvínsky duchovný, všestranné pohoršenie vyvolal jeho rečou, v ktorej žiadal rozluku cirkvi od štátu a prevedenie sekularisácie cirkevných majetkov, spolu ale aj ministra kultu a verejnej výučby napadol pre to, že krajinskému zákonodarstvu predostrel návrh zákona o prevedení autonómie katolíkov.

Na tento opovázlivý a nestydatý nápad proti katolíkom Uhorska z Krestanskej Sociálnej Ľudovej Strany krajinský vyslanec Karol Huszár dôrazne odpovedal rečou, ktorú uverejníme v budúcom čísle.

Udalosti svetovej vojny.

Jeho veličenstvo kráľ Karol na nemeckom hlavnom stáne.

Berlínska Wolffova kancelária oznamuje: Jeho veličenstvo kráľ Karol v piatok, 22. februára meškal na nemeckom hlavnom válečnom stáne, aby sa poshováral o závislých otázkach. V jeho sprievode bol barón Arz, náčelník generálneho štábu rakúsko-uhorskej armády a nemecký vojenský plnomocník Cromon. Na porade kráľa Karola s cisárom Vilhelmom boli prítomní aj generálmarsall Hindenburg a generál Ludendorff.

Útok talianskych letúňov na Innsbruck.

Innsbruck, 21. februára. Včera popoludní 4 nepriateľské lietadlá, a síce jedno veľké strojovými puškami vystrojené bojovné lietadlo a tri bomby hádzajúce lietadlá prileteliac od juhu preleteli ponad mesto Innsbruck. Shodily osem ľahších, 20—25 kilov vážiačích bomb, medzi nimi tri zapaľujúce bomby. Bomby vybuchli a na rozličných miestach mesta zapríčinili menšiu hmotnú škodu. Bohužiaľ, útok vyžiadal aj obeť. Jedna žena zomrela, dve osoby boli ťažšie a viaceré ľahšie ranené.

Bojovné lietadlo spustilo sa až na 300 metrov a s tejto nepatrnej výšky zo strojových pušiek začalo strieľať na dva maltanské, na šťastie prázdne ranených vozice vlaky. Takýto skutok previedol nepriateľ, ktorý bojuje údajne za kultúru a humanitu, napriek tomu, že na krove takýchto vlakov je z ďaleka viditeľný znak. Výsledok bol, že viac guľ prevrátilo krov vagónov.

Východné bojište. Dľa úradnej zprávy nemeckého generálneho štábu 21. februára. Armády Eichorna: Naše pluky pri ostrove Moon prejdúce cez zamrznutý Sund vtiahly do Livlandu a zaujali Leal.

Napredujúc pozdĺž Rigského zálivu prišli sme ku Pernigelu a Lemsalu. Pri Lemsale prišlo ku krátkemu boju, v ktorom sme zajali 500 mužov a ukoristili 20 kanónov. Cez Wenden sme prešli. Naše čaty stoja pred Wolmarom. Medzi Dvinskom a Pinskom napredujeme k východu.

Linsingenove armády: V napredovaní pokračujeme. Na celom fronte obsadili sme stredistia železníc a ciest. Rovno sme očistili od nepriateľa. Korist ešte ani len približne nemožno prehliadnuť. Dľa dosavadných správ zajali sme jedného kommandujúceho generála, viac divisionárov 425 dôstojníkov a 8700 mužov, ukoristili sme 1353 kanónov, 120 strojových pušiek, 4000 vozov, ďalej vlaky, asi tisíc vagónov, ktoré boli naložené zväčša potravinami, lietadlá a iný neprehliadnuteľný válečný materiál.

Nemecké čaty na východnom fronte obsadily Ostrov, Borisov, v Ukrajine prišli ku Iskorostu. — Reval Rusi už vyprázdni. Petrohrad Rusi nejdú brániť, bo opevnenie nachodí sa v najhoršom stave. Najhlavnejšie častky kanónov pokradli.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom a Angličanom. *Armády dediču bavorského trónu Rupprechta a dediča nemeckého trónu:* Na mnohých miestach bol kanónový a minový boj. V Argonnách previedli sme zdarný výpad.

Armády württemberského kniežata Alberta: Na lotharingskom fronte bojovná činnosť medzi Sele a Plainom na mnohých odsekoch sa zvýšila. Večer silné francúzske oddelenia napadly naše posície pri Menzelle, Rechicourte a Monaucourte. Nepriateľ na jednotlivých miestach vtrhol do našich zákopov, ale naša pechota protiútokom ho odohnala a zajala mnoho nepriateľských vojakov. Od Markirchu na juhozápad naše útočivé čaty s jedného výskumu vrátili sa so zajatými.

Palestinský front: Naše ľavé krídlo 20. februára na širokom fronte nepriateľ napadnul. Výsledkom nepriateľského útoku bolo len to, že odtisol naše zabezpečujúce čaty pri Ramme. Pri Tel Sešnane utiahli sme sa po hlavné posície, krem toho nepriateľ zaujal výšinu Rašel Ravin. Ináče útok sme všade odrazili. Jedna anglická brigáda spolu s automobilmi, ktoré tiahly za ňou, už pri rozvinutí utrpela veľké ztráty a prinútená bola vrátiť sa. Čaty nepriateľskej jazdy, ktoré sa z Maršaby chcely pri Rašel Raše spustiť ku Mrtvému moru, zahlnali sme na Castollion. Jednu stotinu, ktorá tiahla ku Šach Abšale, sme odrazili. Počítame na to, že nepriateľ v útočení bude pokračovať.

Záležitosť pokoja.

Nový návrh ruskej vlády o pokoji.

Berlin, 22. februára. Ruský kurír, ktorý pred večerom prešiel cez nemecké čaty, večer prišiel do Viedne a odovzdal návrh petrohrskej vlády poľahom na pokoj. Listinu, ktorá sa úplne srovnáva so známym petrohrsčským bezdrôtovým telegrammom, dľa zprávy

«Berliner Tageblatt»-u podpísali Lenin a Trockij. O obsahu odpovede, ktorú pošlú o niekoľko dní, sa ešte radia. Ako «Norddeutsche Allgemeine Zeitung» oznamuje, novšie vyjednávanie s Rusmi započnú sa len o istý čas. Tento čas zahraničný štátny sekretár Kühlmann použije k tomu, aby vyjednávanie o uzavretí pokoja s Rumunskom so strany Nemecka osobne viedol.

Vyjednávanie s Rumunskom. — Czernin a Kühlmann v Bukurešti.

Viedeň, 23. februára. Zahraničný minister gróf Czernin so sprievodom v piatok, 22. febr. odcestoval do Bukurešti. Nemecký zahraničný štátny sekretár Kühlmann v piatok predpoludním o 11. hodine prišiel do Viedne. Na nádraží vítal ho nemecký veľvyslanec Wedel. Z nádražia Kühlmann zaviezol sa na nemecké veľvyslanectvo a popoludní o 1/24. hodine cestoval ďalej do Rumunska.

Spoločný zahraničný minister gróf Czernin na ceste do Bukurešti v piatok večer prišiel do Budapešti. Na tom istom vlaku cestoval aj nemecký zahraničný štátny sekretár Kühlmann s nemeckými delegátmi. Vlak desiatimi minútami po 9. hodine prišiel na stanicu Rákos rendezó, odkiaľ delegáti o polhodiny ďalej cestovali do Bukurešti. Na stanici Rákos rendezó pripojil sa k nim aj triedny šéf zahraničného ministerstva dr. Gustav Gratz. Dr. Gratz v Budapešti takmer celý deň viedol porady, ktoré z jednej strany súvisia s blízkymi vyjednávaniami s Rumunskom, z druhej strany s ukrajinskými hospodárskymi otázkami a s ruskou záležitosťou. Na týchto poradách, ktoré boli u ministrapredseda Wekeleho, zúčastnil sa aj minister obchodu Szterényi a za istý čas aj stravovací minister knieža Windischgraetz.

Rumunsko nemôže prefahovať vyjednávanie.

Spoločný zahraničný minister gróf Czernin a nemecký zahraničný štátny sekretár Kühlmann v Bukurešti s ministerpredsedom generálom Avareskom začali vyjednávať, aby čím skôr sriadili náš pomer k Rumunsku.

Berlinský «Kreizeitung» poľahom na toto píše: Čo sa týče vyjednávanie s Rumunskom, povereníci ústredných mocností po svojich zkusenostach s Trockým v Brest-Litovsku uzavreli, že nedovolia, aby Rumuni zopakovali dvojfarevnú hru Rusov. Naša vláda povolí Rumunsku ku vyjednávaníu len tolko času, koľko vecné prekážky bezpodmienečne vyžadujú. Nenecháme žiadnej pochybnosti o tom, že sme náklonní splniť slušné požiadavky, ale keby sa vyjednávanie z viny Rumunov zmarilo, stiahneme z toho tú konsekvenciu, že keď už pokoj nedocielime cestou vyjednávanie, v ktoromkoľvek okamihu náklonní sme zase udeť na Rumunov. Toto nech si Rumuni zapamätajú. Možno ale úfať, že beznádejnosť vojenského polozenia primá Rumunsko k nahliadnutiu a preto zmierni svoje požiadavky.

Nezabúdajte na vdovy a siroty po hrdinoch padlých na bojišti!

Revolúcia v Rusku.

Boľševici v Ukrajine.

Hlavným cieľom boľševikmi rozduchanej vzbury na území ukrajinskej ľudovej republiky je zbíjanie. Boj proti ukrajinskej rade (vláde) je len politickou záminkou. Veľkoruské čaty, ktoré sa pretvorily v lúpežnícke bandy, hlavne pozdĺž železníc a najdôležitejších ciest tiahnu cez bohatú krajinu, všade pustošia a podpaľujú, so zvláštnou záľubou podpaľujú zásoby zbožia; keď vzbúrení nadabia na presilu, chytro dajú sa na útek. Ukrajinské čaty na celom fronte sú natoľko rozdrobené, že pre ukrajinskú radu ťažko je koncentrovať silnejšie vojsko. Takto sa boľševickým bandám stalo možným zvlášte v severozápadnej časti Ukrajiny zaujať dôležité železničné čiar, nádražia a obce. Boľševikov anarchistické čaty aj v Kijeve páchajú nezbedy. Toto mesto zaujal veľkoruský plukovník Muravjev. Hruzovláda vzbúrencov sa ťažko uvažuje na ukrajinský národ. Linsingenove armády na volanie Ukrajincov o pomoc v pondelok, 18. februára na okolí Koveľa začaly napredovať proti Veľkorusom.

Hruzovláda boľševikov v baltických provinciách.

«Norddeutsche Allgemeine Zeitung» píše: Stark, plnomocník livlandského rytierskeho rádu ríšskemu kancelárovi poslal nasledovný telegramm:

Dorpatský delegát pravotár Roth, ktorý práve teraz prišiel sem, oznamuje, že v Livlande sú pomery práve také zúfalé, ako v Estlande. Hromadné zatváranie členov rytierskeho rádu a nemeckého obyvateľstva sa započalo. Zatknutých po sto prevádzajú do Kronštadu, hlavného hniezda anarchistov a tam ich zavrú do kazamatt. Mestám minuly sa zásoby potravín, hotové peniaze ukradli, život obyvateľstva je v najväčšom nebezpečí, lebo boľševická vláda zatknutých používa za túsov proti Nemecku. Súčasne chystá sa krvavý kúpeľ proti tým, ktorí sú ešte na slobode. Začali lapať aj Estov a Lettov. Sami pomôcť si nemôžu. Každé váhanie znamená obeťovanie ľudí. Tu je posledný okamih, ináč bude pozde a mužovia a ženy, ktorí s pevnou dôverou naproti ríšskej vláde a najvyššej vojenskej správe nedesiac sa žiadnych obetí, zostali v krajine a boli hotoví obetovať svoj život obrane Nemcov, padnú v obeť vraždeniu divokých čried. V mene celého rytierskeho rádu, sedliactva a mestského obyvateľstva toto posledné volanie o pomoc predostieram vašej excellencii a prosím pomoc, obranu bez meškania.

«Búrajte a vraždite!»

Proklamácia ruských ľudových komisárov.

Lugano, 25. februára. Dľa petrohrskej zprávy Stephani-agencie ruskí ľudoví komisári vydali proklamáciu, ktorá sa nasledovne začína:

Vlast je v nebezpečenstve. Preto každého robotníka, sedliaka a vojaka povinnosťou je v najostrej-

šom boji pokračovať k obrane vlasti. Rozbúrajte mosty, železnice, rušne, podpaľujte sklady so zbožím, vraždite všetkých cudzích agentov, zvlášte nemeckých špionov.

Anglický chlieb.

Jedno staré porekadlo hovorí, že «kto anglický chlieb jie, ten zomre.» Behom času dokázala sa pravdivosť tohoto porekadla na viac národoch. Najnovšie Rumunsko cíti kliatbu, do ktorej ho anglické priateľstvo uvalilo. Po uzavretí smluvy pokoja s Ukrajinou a po vyhlásení boľševickej vlády, že Rusko považuje vojnu za skončenú, polozenie rumunskej vlády stalo sa veľmi kritickým. Bratianuva vláda, ktorá bola Anglicku v každom ohľade zaviazaná a ktorá bola zodpovedná za to, že Rumunsko zákernicky napadlo monarchiu, nevedela iného vývodišťa, ako žiadať o svoje prepustenie. Sostavením novej vlády poverený bol generál Avaresku a hlavným bodom programu má byť: uzavretie pokoja, o ktorý začnú vyjednávať s ústrednými veľmocami.

Polozenie rumunského vojska je veľmi ťažké. Najúrodnejšie kraje Rumunska držíme obsadené, odtiaľ teda rumunské vojsko nemôže nič dovážať. Z Ukrajiny tiež nič nedostane. Aj od inakiaľ je dovoz nemožný. Rumunské vojsko musí sa teda čoskoro odhodlať ku rozhodnému kroku. Nemecký vodca Mackensen už dal na vedomie rumunskej vláde svoju mienku o prímerí, súčasne zakázal ministerpredsedovi Avareskovi, aby v novej rumunskej vláde zaujal miesto čo len jedon politik, ktorý sa nepriateľsky chová voči ústredným veľmociam. Nový ministerpredseda Avaresku nechce sa stretnúť s nemeckým vodcom Mackensenom na bojišti, hľadá príležitosť, aby si s nemeckým štátnym sekretárom Kühlmannom a s našim ministrom zahraničia Czerninom sadol ku zelenému stolu na poradu.

V páde Rumunsko pod tlakom zmenených pomerov a okolností skutočne uzavre pokoj s monarchiou, to by malo v prvom rade zo strategického ohľadu vážne následky, bo vtedy by sme značne mohli zmenšiť počet vojska na rumunskom fronte. Celé vojsko by sme pravdepodobne nevyťahli z obsadenej časte Rumunska, kým všeobecný pokoj nebude uzavretý. A hlavne musíme sa snažiť, aby sme si voľnú a slobodnú premávku po Dunaji na každý pád zabezpečili. Pokoj uzavretý s Ukrajinou môže nám v tomto páde zabezpečiť veľké hospodárske výhody. Potrebujeme lacné a pohodlné spojenie s touto úrodnou časťou Ruska. Dunaj, čo vhodná dráha tomuto cieľu najlepšie zodpovedá. Bo železničné spojenia medzi monarchiou a Ukrajinou nie sú dostatočné ku sprostredkovaniu dovozu a vývozu, ktorý už teraz na počiatku je dosť značný a ktorý neskôr ešte viac bude vzrastať.

Anglicko a jeho spojenci aj preto kládli váhu na to, aby si Rumunsko stalo do radu našich nepriateľov, bo nám chceli každý dovoz znemožniť. Ale tieto plány zlyhaly. Najúrodnejšia časť Rumunska dorába teraz chle-

boviny pre naše a nemecké vojsko, oproti tomu rumunské vojsko stojí na prahu konečného úpadku. Rumunsko sklamaro sa v anglických sľuboch. Tešilo sa anglickému zlatu, ale už veľmi cíti, že musí odhodit mešec s judášskymi grošmi. Rumunsko stalo si do služby Anglicka a tak pochodilo, ako pred ním mnohí iní. Bažilo za cudzím majetkom, snívalo o moci a sláve a teraz sa obáva konečnej záhuby. Rumunsko ťažko banuje, že si otrocky stalo do anglickej služby.

Krestania katolici, organizujte Katolícku ľudovú Jednotu!

censtvom, aby ku tomuto určené centrá a občianske organizácie cestou svojich poverencov mohli väčšie zásoby článkov zaopatriť pre všeobecnú potrebu. O dovoz patričných článkov postará sa vojenská správa, ktorá za určenú ľavnú cenu lifrovať bude články z frontu až po najbližšiu železničnú stanicu, odkiaľ potom dľa riadnej dovoznej tarify budú články ďalej lifrované.

Aby nenastaly nemilé zmätky a iné neprijemné nedorozumenia, hlavné vojenské veliteľstvo určilo, že kupčenie pre Uhorsko má sa diať na fronte I. a VII. armády, pre Rakúsko určený je front ostatných troch armád. Front I. armády tiahne sa na hraniciach Ru-

Zamieňavé kupčenie medzi našimi a ruskými vojakmi.

Kupčenie s Ruskom.

Hneď po uzavretí prímeria, keď ešte len vzkrsl výhľady na pokoj, na ruskom fronte započalo sa kupčenie. Nebol to riadny obchod, lež na fronte zamieňať začali články dľa toho, čo kto potreboval. Po uzavretí präliminárneho pokoja toto začarovanie rôznych článkov ešte viac vzrástlo. Rozkvitať začalo kupčenie dľa starej módy, ako kedysi, keď ešte nebolo peňazí a ľudia len jednotlivé články zamieňali medzi sebou. Pravda kupčenie na fronte prevádzali len vojaci, bo veď civilným osobám nebolo dovolené ísť na front. Najnovšie nastala zmena aj v tomto ohľade. Hlavné veliteľstvo organizovať chce toto kupčenie aj medzi civilným obe-

munská. Na tomto fronte rumunské vojsko stojí voči nášmu vojsku. Premávka na tejto časti frontu je obťažná a vidiek je chudobný. Tu je kupčenie len veľmi nepatrčné. Front VII. armády ťahá sa na území Bukoviny, kde bolo kupectvo za časov pokoja veľmi vyvinuté. Z Ruska dovážané články boly: rozličné tkanivá, kože a kožušiny, čaj, konope, ľan a sušené a solené ryby. Obchodníci slobodne cestovali z Černovic do Odessy, do Kišeneva, do Kijeva, kde nakúpili veľké zásoby menovaných článkov. Dovozy z Ruska na územie monarchie bol veľmi značný.

Z pohraničnej obce Novosielice je dobré železničné spojenie s južnou časťou Ruska, s Bessarábiou, Podolím, Tauriou a s mestami Chersonom a Kijevom, ktoré sú

veľkými obchodnými strediskami. Novosielice nie sú ďaleko od Černovic a odtiaľto zas není ďaleko uhorská pohraničná železničná stanica Kőrösmező. Druhá čiara, po ktorej dovoz môže byť sprostredkovaný, vedie cez Kovel a Lemberg, na tejto čiare precestovať musíme veľký kus rakúskeho územia, kým sa dostaneme ku uhorskej hranici. A pokiaľ rakúske vrchnosti rady nám robia pri dovoze nepríjemnosti, toto obťažuje kupčenie na celom určenom ruskom fronte. Železničná čiara medzi Černovicami a Novosielicou je trochu porúchaná, ale už pracujú na jej opravení.

Údolie rieky Donu a pobrežie Čierneho mora sú najúrodnejšie vidieky Ruska. S týmito vidiekami máme najkratšie spojenie cez Novosielicu. Ale obchodné pomery treba čím skôr sriadiť, obchod treba organizovať, aby sme si hojný vývoz a dovoz zabezpečili. A tohoto prvou podmienkou je, aby uhorské obchodné kruhy hľadali na týchto vidiekoch čím väčšie spojenie. Jestli toto premeškáme, potom sa marne budeme ponosovať, že nás Rakúšania a Nemci predbehli.

CHYRNÍK.

Kráľ za dietky. Jeho veličenstvo kráľ naložil predsedovi spoločného stravovacieho výboru generálmajórovi Landwehrovi, aby naskutku započal akciu cieľom zlepšenia životných pomerov slabých dietok v Rakúsku a v Uhorsku. Generálmajór Landwehr z poverenia jeho veličenstva radí sa s vládami rakúskou a uhorskou, aby vôľu jeho veličenstva čím skôr mohol uskutočniť. Veľké finančné podniky v Rakúsku a Uhorsku týmto cieľom obetovali veľké obnosy. Prípravy vo Viedni a v Budapešti sa už započaly a najbližšie uverejnia organizáciu a ciele akcie.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Kőbölkutský farár Štefan Luzsicza zažadoval zo svojej fary a za farára vymenovaný je do Nagyfödemesu. Poľný duchovný Koloman Ujhelyi za farára vymenovaný je do obce Rózsavölgy. Imr. Marczinka, kaplán v Budapest-Erzsébetvárosu, vymenovaný je za farára do Kőbölkuta. Gašpar Neszméry, farár v Egerszegu, zažadoval z dekanátskeho úradu okresu nyitraujlaskského a na jeho miesto za dekana vymenovaný je udvarnokský farár, doterajší škôldozorca August Falath, škôldozorcom stal sa úzbégsky farár Jozef Rákóczy.

Z biskupstva spišského. Obnos v diecézy sossbieraných a do diecézanskej kancelárie poslaných milodarov vlni obnášal 9600 korún. Na podporu katolíckej tlače kancelária z diecézy vlni dostala 3253 korún. Najväčšie obnosy na ten cieľ poslaly nasledovné fary: Biacovce 210 kor., Žďár 210 kor., Jurgov 100 kor. a Smižany 100 korún.

Z biskupstva košického. Michal Palyó, doterajší zápisník svätej stolice, vymenovaný je za biskupského sekretára, zápisníkom svätej stolice sa stal doterajší biskupský obradník Teodor Bussay a biskupským obradníkom doterajší košický kaplán dr. Alexander Spesz.

Do Sókuta za farára vymenovaný je Ján Madár, duchovný obce Kurima. Gejza Gável, kaplán v Hernádpetri, na základe patronátskej präsenty za farára vymenovaný je do obce Fáj.

Z baňskobystrického biskupstva. Pápežský prälát Arnold Bobok zažadoval zo seminárskeho prefektstva a vymenovaný je za asesora sv. stolice. Dr. Ján Czeizel, špirituál veľkého semenišťa, prevzal aj duchovné vedenie malého semenišťa. Štefan Paldauf opustiac miesto špirituála v malom semeništi, stal sa prefektom veľkého semenišťa. Juliusa Felixa, kaplána v obci Korpona, suspendovali.

**Každý si sám môže!
podošvy podrážať!**

Upotrebovateľom bezprostredne zasielame.

Kožená ochrana podošvy

„Glória“

0.	1.
25-30	31-34
1.80	2.20
2.	3.
35-39	40-42
2.60	3.--
4.	
43-46	
3.40	

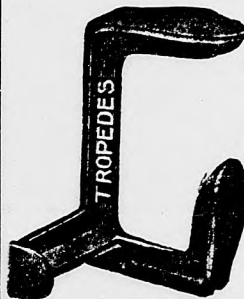
Z opravdovej hustej vojenskej čistej podošvovej kože.

Pvoriadnej, zvlášte trvanlivej jakosti s i lin-cami k tomu patriacimi.

„T.R. PEDES“

Železné kopyto K 9.50

s pomocou ktorého každý sám ochranu na podošvy pribíjať a n. enšie opravy prevádzať môže.

Pôvodné **„Pikard“ K 1.—**

a **„Makart“ K —.90**

náčlnia

ochrany podošvy a opät-kov z ocele

a zo železa s cinkovanými končiami k upotrebeniu na bakče, čižmy a topánky robotnícke.

Ku fajnejším topánkam pre pánov, panie a deti

náčlnia z ocele s cinkovaným oxidovaným končiarom.

ilipat 80 hal.

Kavirs 80 hal.

Obrázkový cenník zdarma a franko.

Z ochrany podošvy po pošte menej ako 6 náčlnia posielat nemôžeme. Odprádatateľom, stravujucim spolkom a objednávateľom väčšej zásoby výhody.

Imrich Kovács a Spoločník

Budapešť, IX/b. Űllői-ut 11. číslo.

Statočnosť. Chudobní obyvatelia chlebníckí Štefan Staš a jeho manželka Terezia rodz. Pucovan našli 2259, t. j. dvatisícdeväťdesiatdeväť korún. Peniaze tie nezadržali u seba, lež ako sa na kresťanov-katolíkov svedčí, dali to čo našli oznámiť. Tak potom horespomenutá značná summa prišla do rúk jej majiteľa Šimona Hujo z Nižnej. Tento skutok v týchto ohromne drahých časoch je trojnásobnej chvály hoden. Sláva a česť statočným nálezcom.

Vyznačenie fíreera cis. a kráľ 67. peš. pluku. Gustav Marhefka, fírer 67. peš. pluku, za zdarnú a výtečnú službu pred nepriateľom povýšený je za strážmajstra a vyznačený je malou striebornou medailou hrdinskosti. Toto je už štvrté vyznačenie, ktoré strážmajster Marhefka dostal.

Vyslobodenie našich generálov z ruského zajatia. Zo Štockholmu (Švédsko) oznamujú, že generáli Kuzmanek, Tamássy a Weber, ktorých zajali v Przemysli, aj s viacerými inými generálmi, došli tam z Ruska. Dľa dohodnutia aj ostanú v Štockholme až do uzavretia pokoja.

Zaopatrenie krajiny cukrom. V Krajinskom stravovacom úrade pod predsedníctvom ministra kniežaťa Windischgraetza bola porada, na ktorej konštatovali, že spracovanie cukrovej repy v krajine deje sa nemýlene a pre obyvateľov krajiny potrebný cukor na tento hospodársky rok je zabezpečený. Teda chýry, že tohto roku nebudeme mať cukru, alebo že vrchnosť bude prinútená dávkou cukru znížiť, nemajú žiadneho základu.

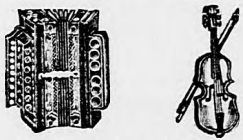
Nová bryndziareň začala účinkovať v Štubnian-ských Tepliciach v Turci a predovšetkým do Sedmohradska vyslala kommissiu nakúpiť ovce. Kommissia, ktorej členami pod predsedníctvom tit. hl. služneho Ferdinanda Záborszského sú statkári Ján Duchaj, Ivan Karlovský a Michal Plintovič, už odcestovala do Sedmohradska.

Sriadenie štóly v prešovskej gr-kat. diecézy. Ohľadom na premenené pomery prešovská sv. stolica do ďalšieho nariadenia nasledujúce štóly predpisuje v diecézy: Tichá omša 5 kor. (z toho kantorovi 1 kor.). Spievaná omša 8 kor. (z toho kantorovi 2 kor.). Omša Panachidas 13 kor. (z toho kant. 3 kor. a kostolníkovi 1 kor.). Veľký pohreb 28 kor. (z toho kantorovi 8 kor.). Malý pohreb 16 kor. (z toho kant. 4 kor.). Posvätenie rakvy 7 kor. (z toho kant. 2 kor.). Čítanie evanjelia 5 kor. (z toho kant. 1 kor.). Kázeň 20 kor. Kňazská odberačka 10 korún. Panachida sama 5 korún (z toho kantorovi 1 kor.). Vývod 2 kor. Posvätenie domu 26 kor. (z toho kantorovi 6 korún).

Pokutu novozámskych pašovateľov obilia prešporská tabula zdvihla. Julius Kurzweil namiesto troch rokov odsúdený je teraz na päť rokov do väzenia, Robert Schlichting namiesto jedného na dva roky a Ernest Surányi namiesto poldruha tiež na dva roky.

Berme si chleba na cestu. Krajinský stravovací úrad v nariadení upovedomil stolice, že v hostincoch na železničných staniach cestovateľom vysluhovať chlieb neslobodno. Kto cestuje, nech si vezme chleba na cestu.

Zdarma dostane každý na požiadanie

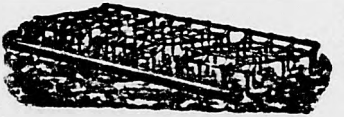
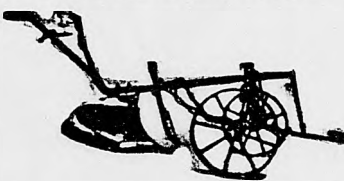

môj hlavný cenník o hodinách, zlatom a striebornom tovare a o hudobných nástrojoch, husle za K 14.—, 20.—, 25.— a vyše. Dobré harmoniky K 70.—, 80.—, 100.—, 120.—. 3 radové K 200.—, 240.—, 280.— Zámena dovolená alebo navrátenie peňazí. Rozposiela na poštovu dobierku alebo na vopred poslaný obnos vyvozný dom Jan Konrad cis. a k. dvorný zásielca Brúx číslo 1-17. (Čechy.)

Pýtajte si

môj zdarma a franko zasielaný obrazkový cenník hodín, zlatého a strieborného tovaru, hudobných nástrojov atď. Prvá dieňa hodín Jan Konrad cis. a k. dvorný zásielca. Brúx I. B. číslo 1818. Nickel alebo ocelové hodinky armádne, radium dvojitej pokrývky hodinky, ocelového kovu alebo Gloria strieborne remontoar hodinky K 28—30. Nickel budičky K 41—45. Stenové hodiny 26—32. Záruka 3 rokov. Zasielka s poštovou dobierkou. Žiadne riziko. Zámena dovolená alebo navrátenie peňazí.

Najlacnejší a najlepší prameň Jozef Marosi a Syn Esztergom 15.

strojov a železného tovaru veľký obchodný dom. Zo sklada zasiela zvláštnej jakosti ocelový pluh za 210.—, dvojité pluh za 390. K, Juno americkú koňskú motyku za 250.— K. Železnú bránu za 105.— K.

Veľký obrázkový cenník na žiadosť posielame zdarma.

Každý nech si pýta cenník na doposničke.

Zázrak sveta je ohnivej ostrosti ŠARKAN-KOSA

Jedným kúvaním 3 dni, jedným naostrením celý deň možno s ňou kosiť. Podobnej kosi, ako je táto, ani v dobrote, ani v ľahkosti, ani v pružnosti není na celom širom svete. Za každú kosu úplna 3 rokov záruka a ktorá nezodpovie zamění sa bezplatne. Zu zkušnosti ale vieme, že medzi tisíc kusami není ani jednej zlej. Cenník tohoto, každému hospodárovi nevyhnutne potrebného nástroja zdarma posielame :

Sohr Pál šarkan-kosu rozposielajúce stredie Somogyszil 45.

Vlasov zrastu prostriedok,

akého posiaľ nikdy nebolo. V krátkom čase pôsobí bojny zrast vlasov, prekáža vlasov výpad a predčasné ošedivenie. V jednom mesiaci veľkolepý výsledok! Cena 10 a 15 k. **Botáné Reginu, Budapest, VII., Erzsébet-kö. ut 34., I. poschodie.**

Ozdoba žen sú pekné v asy, preto ich treba opatrovať.

Oznamy prijíma administracia „Krest'an“ Budapest, Szentkúrtlyi-u. 28

Svrabl'avosť, hostec,svrab najrýchlejšie hojí **Dr. Flesch-a** pôvodná**„Barnavá masť“**

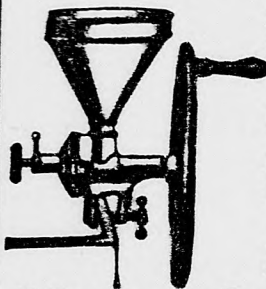
Nešpiní a je celkom bez zápachu. Teglik na prábu K 2.80; malý teglik K 4.—; rodinný teglik K 11.— Rozposiela

Dr. E. Flesch-a

„Korona“ lekárň v Rabe (Győr).

„TEXAS“

ručný mlynek k šrotovaniu.

„Texas“ rýchlo šrotujúci ručný mlynek je najlepší a najlacnejší tera šie doby, šrotuje každého druhu zrnú kukuricu, pšenicu, ovos, jačmeň.

Cena 100 korún

Troj obalenia franko poštovou dopravou 6 korún 42 hal. — Cenník zdarma a franko. — Zasiela:

ALOIS KIRÁLY následníka

Alexander Király
BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.**Modlime sa za pokoj!**

Na tento účel najvhodnejšou modlitebnou knižkou je

Prosby za pokoj.

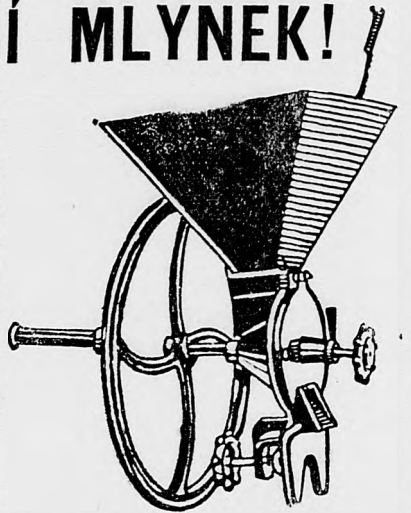
Sostavil ju Štefan Cséplő a prepracoval Ján Damborský. Táto modlitebná knižka na 158 stranách obsahuje modlitby za pokoj, za padých hrdinov a 47 cirkevných piesní. V tvrdých doskách vkusne viazaná stojí 3 kor. 50 hal.; s poštovými útratmi 4 kor. Pri hromadnom objednaní dáme slevu.

Objednať možno u vydavateľa:

Kolomana Rózsú a jeho manželky

vydavateľstvo a knihtačiarň

Budap st, V. l., Szentkirályi-utca 30.

Svrabl'avosť, Potenie, Slnecný úpal, Supanie kože, Svrab a hostec, Neduhy kože, rany, Opuchliny a staré rany Istotne lieči zákonom chránený prostriedok **Borovičková masť**. Nešpiní a je zcela bez zápachu. Malý teglik 3 koruny, veľký teglik 5 korún, rodinný teglik 9 korún k tomu patriaceho borovčkového mydla cena 5 K. Adresa objednávok**Alexander Gerő, lekárnik Nagykörös 40.****NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!**Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom, každého druhu obilie somleť môže na kašu a v akejkoľvek marnosi. Brovskej schopnosti roboty **Bezodkladne k lifrovaniu.** Cena K 150. Teni tý stroj k pripraveniu na -tól alebo postavec bez nôh K 120, menší k domácomu upotrebeniu K 80. Objednania prosíme na poštovej poukázke a zaslať treba aj 10 K závdavok. — K odporúčaní mlyn-y bezodkladne objednať. — Vylučná adresa objednávania:**PAVEL SOHR****Somogyszil 35.**

fabričný sklad oceľového tovaru.

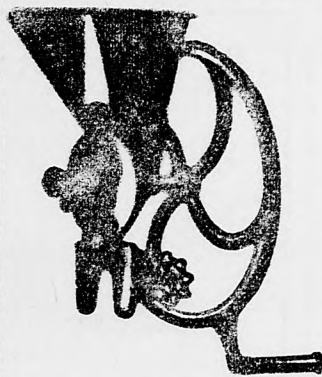
54 rokov v obchode, vyskúmane dobrá osada na kosy.

Nikto nikdy nemal lepšej kosa, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivú ostriu zlatú kosu, za ktorú nás požehnávať bude. Tieto kosy už od 54 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesod opovedne zameníme zdarma. — Cena jednej „Bazilika zlatej kosa“ s poštovou dobierkou

65 70 75 80 85 90 95 100 110 cm.

Cena 1 kosa 7.10 7.30 7.50 7.70 7.90 8.10 8.30 8.50 9.40 kor. Zvláštne pre sbierateľov kôš! — ri kúpe každých 10 kusov, 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 5 kusov už my znášame poštové strovy! 1 kus diamant oceľového kladivka 2.80. 1 kus nosidla oceľky 1.80. 1 kus -troja ku klopan u k o y 7.50. K odporúčaní je čím skorej objednať si kosy, bo pozdejšie sotva budú k dostaniu. Obrázkový n š cenník na žiadosť posielame zdarma. K dos aniu u: **Jozef Marosi a syna Esstergom, 15.** Čisto 54-ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.**Šrotujúci stroj.**

V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšeho do najmenšeho, poneváč stroj najdokonalejšie možno regulovať. Lankej práceschopnosti a hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 90 korún, s prípravou na nohy 150 korún.

Tieto stroje zhotovuje a zasiela

IMRICH TÓTH, J. szalsószentgyörgy

Pri objednaní prosím zreteľne udať adresu a železničnú stanicu.

Pôvodná, Tiger kosa.

Striebornej ocele jej jakosť prevyšuje všetky doterajšie fabrikáty, za každú jednotlivú kosu dávame úplnú zárukú, nezodpovedne kosy zamiename zdarma. Odpočú sa, aby každý zavčasu ponáhlal sa po pošte objednať si kosy. Ceny po ďalšie ustanovenie: 80 85 90 95 100 cm. Ku tomu patriace striebornej ocele kladivka 7.10 7.25 7.35 7.50 8.— K od 1. do 5. čísla so zárukou kus po 1.30 9. K. Diamantová osielka číslo 5. — 85 kor. Futrál na kosu s dvojistou pevnou kořtvou č. 7. 1.50 K. Obručka na kosu jednoduchú č. 8. — 8 kor. Obručka na kosu dvojité č. 8. 1.15 kor. Stroj ku klopaniu kosa č. 9. 8.— kor., cena zaobalenia 1.— kor. Objednať možno s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zaslaní peňazi.

M. LENDVAItovarný vývozný dom kôš.
Budapest, Kertész-utca 43.